

מה לאונן שכן אסור במעשר.
מה ליושב שכן פסול לעדות. ואולם מיושב תלמיד חכם שכשר לעדות, צדדו שאפשר ללמוד. או שמא יש לפרוך מה ל'שם יושב' שפסול לעדות.

לימוד זר מבע"מ ואונן – לדעת רב סימא בריה דרבא ניתן ללמוד, כיון שאין מקור לכך שאונן פסול בבמה, ועל כן אין פירכא על לימוד זה. אבל סתמא דגמ' נקט (ואולי גם רב משרשיא סבר כן) שאין ללמוד משניהם, שכן פסולים בבמה.
לימוד זר מבע"מ ויושב – ניתן ללמוד ב'צד שוה'.

ג. אין ללמוד אונן מהפסולים דלהלן; –
מה לבעל מום שכן עשה בו קרב כמקריב.
מה לזר שכן אין לו תקנה.
מה לבעל מום זר שכן לא הותרו מכללן, תאמר באונן שהותר בכהן גדול.
מה לטמא שכן מטמא.

לימוד אונן מבע"מ זר וטמא ב'צד שוה' – אמרו שאפשר ללמוד. אך העלו אפשרות (ואולי זו דעת רב משרשיא) שיש לפרוך: מה לשלשתם שכן לא הותרו מכללן בכהן גדול בקרבן יחיד, תאמר באונן שהותר בכללו בכהן גדול אפילו בקרבן יחיד. ודחו שעכ"פ מצינו גם בטומאה שהותרה מכללה בציבור. מבואר בתוס' שכל זה אמור לחכמים הסוברים בעל מום ששימש באזהרה ולא במיתה, אבל לרבי – יש לפרוך מה לשלשתם שכן במיתה.
ועוד כתבו שצריך להוסיף 'טבול יום' לילפותא, כי בלאו הכי יש לפרוך מה להגך שכן פסולים בפרה.
אונן מיושב ומאחד משאר הפסולים – אפשר ללמוד.

דף טז

כה. מה דינה של הקרבת קרבן באנינות או בטומאה, בקרבן יחיד ובקרבן ציבור, בכהן הדיוט ובכהן גדול?
אונן אסור בהקרבת קרבן יחיד או קרבן ציבור (כן הסיקו בגמרא, כשאלת רבא בר אהילאי על רבא).
ודוקא כהן הדיוט, אבל כהן גדול מקריב באנינות (ואף הוא אסור באכילת קדשים כשהוא אונן).
טומאה הותרה / דחויה בקרבן ציבור, בין בכהן גדול בין בהדיוט, אבל בקרבן יחיד – אסורה (ומחללת) לעולם, בין בכה"ג בין בהדיוט.

דף יז

כט. א. מנין לטבול-יום שאם עבד – חילל?
ב. טבול-יום ששימש במקדש או אכל תרומה – מה דינו? מה דינו של הקורח קרחה בראשו או משחית זקנו, לענין עבודה?
ג. טבול-יום ומחוסר-כיפורים, מי משניהם חמור יותר?

ד. מה תלוי ומה אינו תלוי בשאלה האם 'מחוסר כפורים דוב כזב דמי' אם לאו?
ה. מה דינם של אונן, טבול-יום ומחוסר-כפורים בשריפת הפרה?
א. תניא רבי סימאי: רמז לטבול-יום שאם עבד חילל; ...לנפש לא יטמא... קדשים יהיו... ולא יחללו – אם אינו ענין לטמא [שנלמד מוינזרו...], תנהו ענין לטבו".
כתבו התוס' שאפשר ללמוד טבול יום שמחלל עבודה מיושב או מבעל מום ועוד אחד מהפסולים ב'צד השוה'.

ב. טבול יום ששימש במקדש – דינו במיתה בידי שמים ('חילול' 'חילול' מתרומה).
וכן טבו"י שאכל תרומה – דינו במיתה (רש"י ותוס'). ויש חולקים (ע' חרושי הנצי"ב, בדעת הרמב"ם).
מבואר בסוגיא שקורח קרחה ומשחית זקנו, אינו מחלל עבודה ותמהו על דברי הרמב"ן (ראה יד, א) שכתב שיתכן שמחלל (ע' יד דוד ועוד).

ג. טבול יום ומחוסר כפורים, בכל אחד מהם יש חומר שאין בחברו [ולכך אין ללמוד זה מזה]; טבול-יום פסול בתרומה, ולא מחוסר-כפורים. מאידך, מאידך מחוסר כפורים הריהו מחוסר מעשה לטהרתו, הבאת כפרתו, ואילו טבו"י יטהר ממילא בהערב שמש.
עם זאת מחוסר כפורים טומאתו קלושה משל טבו"י, מלבד למ"ד מחוסר כפורים דוב (הוא הדין למצורע ויולדת וכו') – כזב, שכל עוד לא הביא כפרתו דינו כאילו לא טבל.

ד. בסוגיתנו אין מפורשת נפקותא מעשית בנידון 'מחוסר כפורים דוב כזב דמי', רק אמרו שאם דומה לזב [וכן סובר רבה], אין ללמוד חילול עבודה לטבול יום ממחוסר כפורים וטמא, כי שניהם מחוסרים מעשה. אבל אם לאו כזב דמי – אפשר ללמוד, שאע"פ שמחוסר כפורים מחוסר מעשה, אך טומאתו קלושה. ולענין שאלת כשרותו של מחוסר כפורים לשרוף הפרה, אמרו בגמרא שאין הכרח לתלותה בנידון זה, שיתכן אפילו אם כזב דמי – כשר לשרוף, שכשהכשיר הכתוב טבול יום בפרה, הכשיר בכל הטומאות, אף באותן שמחוסר כפרה.

רש"י פירש שלדעת הסובר 'מחוסר כפורים דוב כזב דמי' (וה"ה לשאר מחוסרי כפרה) – מחוסר כפורים שאכל קדשים דינו בכרת. ואם נגע בהם עושה 'ראשון' ו'שני' כשאר טמאים. ולדעת הסובר 'לאו כזב דמי' – אין דינו בכרת ואינו עושה ראשון ושני.
והתוס' חולקים וסוברים שלדעת כולם יש בו חיוב כרת כשאוכל קדשים, כשם שאם נכנס למקדש דינו בכרת. ואינו עושה ראשון ושני אלא פוסל במגעו ותו לא.
והביאו בשם הר"ר חיים נפ"מ בשאלה זו לענין אכילת מחוסר כפורים קרבן פסח הקרב בטומאה, שאם הוא כזב – אינו אוכל, ואם לאו – אוכל (וכן מבואר בכריתות י. וע"ע בתוס' להלן לב:). וכן נפקא מינה לענין טומאה דחוייה בציבור.

ה. שרפת אונן את הפרה – כשרה. (רש"י: מפני שהפרה קדשי בדק הבית היא. תוס': 'קל וחומר' מטבול יום שאסור בנגיעת תרומה ומותר בפרה).
שרפת טבול יום – כשרה. ודוקא טבו"י של טומאת מת או שרץ, אבל בטומאה היוצאת מגופו – מחלוקת, כדלהלן.

התוס' צדדו שחכמים גזרו על טבול יום בטומאה דאוריתא [ומה שהיו מטמאים את הכהן השורף, היינו רק בנגיעת אחיו הכהנים].
 שרפת מחוסר כיפורים; לתנא קמא – כשרה וליוסף הבבלי – פסולה (יתכן ונחלקו אם מחו"כ דוב כזב דמי. ויתכן שלדברי הכל כזב דמי ואעפ"כ הכשירו הכתוב, כאמור).
 הרמב"ם פסק כתנא קמא.

דף יח

ל. מה הדין במקרים דלהלן?

- א. מחוסר בגדים, שתוי יין, ושלא רחויץ ידים ורגלים – ששימשו במקדש.
- ב. כהן גדול שעבד בבגדי כהן הדיוט, או להפך.
- ג. כהן שעבד בייתור בגדים.
- ד. עבד בבגדים מרושלים (=גדולים ממדתו ונגררים בקרקע).
- ה. עבד בבגדים מסולקים (=קצרים ומוגבהים).
- ו. בגדים ישנים, שחוקים.
- ז. בגדים מלוכלכים או קרועים.
- ח. מכנסים שאין חוטיהם כפולים ששה ושזורים.

א. מחוסר בגדים ששימש במקדש – חילל עבודה. ואפילו עבודות שאינן מעכבות כפרה כגון נתינת אש על המזבח – אם עשאן מחוסר בגדים, פסולות (וחגרת אתם אבנט אהרן ובניו וחבשת להם מגבעת והיתה להם כהנה לחקת עולם – בזמן שאין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם. ולהלן כד: מבואר (ע"ש בפרש"י) שלכך כתוב 'הקריבו בני אהרן הכהנים את הדם' – בכיהונם. וצ"ע).

באותן עבודות שהורח חייב עליהן מיתה (– וריקה הקטרה וניסוך – שהן 'עבודת מתנה' ו'עבודה תמה') – גם הוא חייב מיתה, שהרי הוא כזר.

שתוי יין, ושאינו רחויץ ידים ורגלים – מחללים עבודה כמחוסרי בגדים (חקת עולם לגזרה שוה).
 דינם במיתה כזר (ע' סנהדרין פג: ורש"י כאן, ובנצי"ב; משנה למלך ביאת מקדש ט, י; שעה"מ כלי המקדש י, ד). והרמב"ם פסק מחוסר בגדים ששימש – לוקה, ושאינו רחויץ – אינו לוקה.

מחוסר בגדים שבא אל ההיכל ולא עבד, לדברי ריצב"א (בתוס' יומא ה:): חייב מיתה. ויש חולקים (ע' שעה"מ כלי המקדש י, ד בדעת הרמב"ם; רמב"ן ל"ת עג ובפר' שמיני).

ושתוי יין, כתב בספר שער המלך (י, ד) שלפי דעת הרמב"ם שמחוסר בגדים אינו חייב מיתה בביאה ריקנית, הוא הדין לשתוי יין, שאעפ"י שלא נאמר בו 'שירות', הלא למדנו גזרה שוה שתוי יין ממחוסר בגדים.

ב. כהן גדול שעבד בבגדי כהן הדיוט, או להפך – עבודתם פסולה (ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח... – בכיהונם, לימד על כה"ג שלבש בגדי כהן הדיוט ועבד, עבודתו פסולה; וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים – בכיהונם, מכאן לכה"ד שלבש בגדי כה"ג ועבד, עבודתו פסולה).

ג. כהן שלבש שני מכנסים, שני אבנטים וכד' – עבודתו פסולה, שדין יתר כחוסר (וחייב מיתה. רמב"ם כלי המקדש י, ה).